

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 marca 2022 r., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 4 lutego 2022 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych - II Oddział w Ł. odmówił J. M. prawa do przeliczenia emerytury z uwzględnieniem okresów studiów wyższych. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że brak jest podstaw do zaliczenia okresów nauki w szkole wyższej z uwagi na fakt, iż J. M. została skreślona z listy studentów i nie ukończyła nauki. /decyzja – plik III akt ZUS/

W dniu 20 kwietnia 2022 r. J. M., reprezentowana przez pełnomocnika, złożyła odwołanie od powyższej decyzji, zarzucając jej naruszenie art.7 pkt 9 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych polegające na błędnym przyjęciu przez organ rentowy, iż okres nauki ubezpieczonej w szkole wyższej nie stanowi okresu nieskładkowego, w sytuacji gdy z przedłożonego przez ubezpieczoną zaświadczenia z dnia 31 stycznia 2022 r. o stanie odbytych studiów wyższych wynika, iż studiowała ona w okresie od dnia 1 października 1980 r. do dnia 30 marca 1985 r. i uzyskała zaliczenie wszystkich przedmiotów objętych planem i programem studiów, a w związku z naruszeniem wskazanego przepisu doszło do naruszenia art.113 ust.1 cytowanej ustawy poprzez niezasadną odmowę prawa do przeliczenia emerytury z uwzględnieniem udokumentowanego okresu studiów wyższych. Wniosła nadto o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego. /odwołanie k.3 – 6/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. /odpowiedź na odwołanie k.9 – 9 odwrót/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. M. urodziła się (...) /okoliczność bezsporna/

Decyzją z dnia 11 stycznia 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. przyznał J. M. emeryturę od 1 grudnia 2021 r. tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek, a jej wysokość obliczono z zastosowaniem art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Do ustalenia wartości świadczenia Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął:

- kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji o wartości 383 842,48 zł ,
- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego o wartości 252 863,70 zł ,
- średnie dalsze trwanie życia tj. 242,40 miesięcy.

Kwota świadczenia wyniosła 2 626,68 zł $[(383\ 842,48 + 252\ 863,70) / 242,40]$.

/decyzja k.8 - 10 plik III akt ZUS/

W okresie od 1 października 1980 r. do 30 marca 1985 r. J. M. (z domu W.) studiowała na Wydziale E. – Socjologicznym (...) i uzyskała zaliczenie 9 semestrów studiów wyższych dziennych na kierunku: ekonomika i organizacja produkcji. W dniu 30 marca 1985 r. zaliczyła wszystkie przedmioty objęte planem i programem studiów, natomiast w dniu 28 lutego 1987 r. została skreślona z listy studentów z powodu niezłożenia pracy magisterskiej i egzaminu magisterskiego w przewidzianym terminie. /zaświadczenie – plik III akt ZUS/

W dniu 11 lutego 2022 r. ubezpieczona złożyła wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno – rentowego. /wniosek – plik III akt ZUS , decyzja – plik III akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny był bezsporny między stronami i został ustalony na podstawie dowodów z opisanych dokumentów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Spór w niniejszej sprawie sprowadził się do rozstrzygnięcia kwestii, czy organ rentowy prawidłowo nie uwzględnił wnioskodawczyni jako okresu nieskładkowego okresu studiów na Wydziale E. – Socjologicznym (...), jakie odbywała od 1 października 1980 r. do 30 marca 1985 r., z zaliczeniem wszystkich przedmiotów objętych planem i programem studiów, bez złożenia pracy magisterskiej.

Jak wynika z przepisów art. 173 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2022 r. , poz.504) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy; kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art.174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat.

Przy ustalaniu zaś kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art.15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18 cytowanej ustawy, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu od dnia 1 stycznia 1980 r. do dnia 31 grudnia 1998 r.

Zgodnie z treścią art.7 pkt 9 cytowanej ustawy okresem nieskładkowym są okresy nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów.

W ocenie Sądu Okręgowego "ukończenie nauki" odnosi się do zaliczenia całego programu studiów, co należy odróżnić od pojęcia "ukończenia studiów" z czym wiąże się obrona pracy magisterskiej i otrzymanie dyplomu ukończenia studiów wyższych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 11 stycznia 2013 r., III AUa 1074/12).

Nadto wskazać należy, że zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 1993 r. (II UZP 6/93 opubl: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna, Pracy i (...) rok 1994, Nr 1, poz. 15) użyte w art. 4 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 z późn. zm.) określenie "pod warunkiem ukończenia nauki", oznacza zaliczenie wszystkich semestrów przewidzianych programem studiów mimo niezyskania dyplomu ich ukończenia.

W ocenie Sądu Okręgowego uchwała ta, pomimo jej podjęcia w stanie prawnym obowiązującym przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jest nadal aktualna także pod rządami obecnie obowiązującej ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W jej uzasadnieniu Sąd Najwyższy wskazał, że brak podstawy do przyjęcia wniosku, że ustawodawca miał na myśli tylko takie osoby, które zdały egzamin końcowy, a więc ukończyły wyższe studia; nie wydaje się bowiem prawdopodobne, by ustawodawca zamierzał wyłączyć możliwość zaliczenia do okresu zatrudnienia kilkuletniego okresu nauki w szkole wyższej, ukończonej w wymiarze określonym programem, tylko ze względu na niezyskanie dyplomu; ukończenie nauki w szkole wyższej bez uzyskania tytułu zawodowego wpływa niewątpliwie na poziom i kwalifikacje pracownika, a nieraz nawet daje pewne uprawnienia w sferze zawodowej, choćby w zakresie wysokości wynagrodzenia; nieprzystąpienie do egzaminu końcowego (magisterskiego, dyplomowego) należy do sytuacji wyjątkowych, spowodowanych nieraz niekorzystnymi okolicznościami życiowymi, niezależnymi od osoby zainteresowanej; nie byłoby więc słuszne pozbawianie takiej osoby możliwości zaliczenia - dla celów emerytalno-rentowych - kilkuletniego okresu nauki, w czasie których nie pracowała, gdyż uczyła się.

Potwierdzeniem poglądu wyrażonego w powyższej uchwale jest wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 2000 r. (II UKN 279/99 opubl: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2001, Nr 8, poz. 286) zgodnie z którym, okres nauki w szkole wyższej na jednym kierunku studiów jest, pod warunkiem ich ukończenia i w wymiarze określonym programem studiów, uwzględniany przy ustaleniu prawa i wysokości świadczeń emerytalno-rentowych jako okres nieskładkowy, niezależnie od statusu uczelni lub trybu studiowania.

Przenosząc powyższe poglądy na grunt niniejszej sprawy Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że skoro - w świetle zaświadczenia z (...) - bezspornym jest odbycie przez J. M. 9 semestrów nauki przewidzianych w programie studiów, spełniona została przesłanka z art. 7 pkt 9 cytowanej ustawy dotycząca okresu nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów; jak wynika bowiem z art. 174. ust. 2 pkt 2. przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2. Takim właśnie okresem nieskładkowym jest w przypadku odwołującej się wskazany w sentencji wyroku okres nauki od 1 października 1980 r. do 30 marca 1985 r.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy uznał, że organ rentowy niezasadnie odmówił J. M. przeliczenia emerytury.

Dlatego też na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję nakazując zaliczenie spornego okresu studiów jako okresu nieskładkowego ubezpieczonej.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. , poz.1800).

S.B.